

מחלקת שפ"ע, איכות הסביבה, קיימות ותברואה

סיכום הוועדה לאיכות הסביבה 28/01/2025, כח' בטבת תשפ"ה

ניהול משאבי מים וחדשנות

שיבת הוועדה הסטטוטורית לאיכות הסביבה של המועצה האזורית עמק חפר התקיימה ב-21 בינואר 2025. הדיון התמקד בסקירת מוקדי זיהום נחלים, אתגרי תשתית חוצי גבולות ומיזמי ניטור טכנולוגיים מתקדמים.

רשימת משתתפים:

- הנהלת המועצה:** חיזקי סיבק (סגן ראשת המועצה ומחזיק תיק איכות הסביבה), שמרית בשן (מנהלת אגף שפ"ע, איכות הסביבה וקיימות), תמר זרזר (רכזת קיימות, חינוך וקהילה).
- גורמי מקצוע ורשויות:** זאב פורמן (סמנכ"ל תפעול בחברה הכלכלית ונציג תאגיד המים החדש "עין חפר"), רן פרחי (מנכ"ל רשות הניקוז), דותן (מרכז מחלקת חינוך וקיימות באיגוד ערים שרון-כרמל), אדית ברון (יועצת סביבתית).
- מומחים ומציגים:** אריק רוזנפלד (יועץ אקולוגי), רובן הישראלי (מוביל קבוצת המייקרים), הדס דותן (נציגת חברת Ar-Place ומנהלת מרכז החדשנות), ארי קפלן (יועץ מקצועי).
- נציגי ציבור וארגונים:** מיכל שטר (עמותת אקואושן), איריס (חברת הנוי), אמיר (נציג המליאה), רן (פעיל סביבתי מחבלת השרון), מיכל דנגל (נציגת מכמורת).
- נציגי קבוצת ה"אקולידרס":** שיר יגן ונתנאל שפיר.

סטטוס משימות ועדת איכות הסביבה

להלן ריכוז סטטוס ביצוע למשימות הוועדה כפי שהוצגו בדיון. המועצה רושמת הישגים בתחום החינוך, אך ניכר פער ביישום הדוגמה האישית בתוך מוסדות המנהלה.

שם המשימה	גורם אחראי	סטטוס ביצוע ופירוט
צמצום חד-פעמי בגני ילדים	תמר זרזר	בוצע: הוכנסו מדיחים וכלים רב-פעמיים ל-12 גנים. הוטמע חוג עומק של חברת "תמיר" (9 מפגשים מותאמים לגיל הרך).
צמצום חד-פעמי בבניין המועצה	אגף	בפיקוח: נבחנו הצעות למדיחים אך התקציב לא אושר . המועצה לא עומדת ביעד להוות דוגמה; כרגע מתבצעת הסברה בלבד ("מתחילים תפעול בכפית").
צמצום חד-פעמי בחופים	תמר זרזר	בתהליך: גיבוש מודל עם "אקואושן" לעידוד שימוש בערכות רב-פעמיות להשאלה במסעדות החופים.
חינוך אקולוגי חופי	תמר זרזר	בביצוע: פיילוט בשיתוף "אקואושן" באחד מבתי הספר בעמק, המתמקד בחינוך סביבתי-ימי.
האקטון 17 יעדי האו"ם	תמר זרזר	בוצע: הפרויקט הושלם בהצלחה בשיתוף "תפוח פיס" ופאנל מובילים מקומי.
חקיקת צו קנסות	חיזקי סיבק	בביצוע: תהליכי השלמת חקיקה להגברת סמכויות האכיפה הסביבתית.
מיפוי יוזמות בבתי ספר	תמר זרזר	בוצע: נשלח קול קורא למנהלים (ינואר 2025) למיפוי יוזמות קיימות תמר זרזר ויצירת חשיבה משותפת לצמצום חד-פעמי.

חדשנות בניתור מים: פרויקט עינות חוגלה

ראובן הישראלי הציג מיזם טכנולוגי-חינוכי המופעל בחממה האקולוגית בעין שמר, בו תלמידי גבעת חיים ובית ספר "אופק" לוקחים חלק פעיל בניטור מקורות המים.

מועצה אזורית עמק חפר 4025000 ליד מדרשת רופין

טל' אגף תפעול: 09-8981524 | פקס: 09-9614861 | מוקד *9875 לשירותך

www.hefer.org.il

מחלקת שפ"ע, איכות הסביבה, קיימות ותברואה

- **המפרט הטכנולוגי:** שימוש במערכת Arduinos וסנסורים שפותחו על ידי הילדים לניתור רציף של מליחות, עכירות PH, וטמפרטורה. הנתונים מוצגים על גבי **מפה אינטראקטיבית** המנגישה את המדדים בזמן אמת.
- **היעד האסטרטגי:** המועצה מקדמת הקמת צינור ייעודי שיזין את אגמון חפר ישירות מעינות חוגלה (באיכות מים גבוהה). מהלך זה יאפשר לנתק את האגמון מהזנה ממי נחל אלכסנדר המזוהמים.
- **היבט חינוכי:** המיזם הופך את התלמידים למדעני שטח, תוך שילוב לימודי קוד והנדסה בפתרון בעיות סביבתיות בוערות.

אתגרי תשתיות וביוב גולמי

הסקירה המקצועית של אריק רוזנפלד הציפה כשלים תשתיתיים חמורים והיעדר גיבוי תקציבי ממשלתי. פלג יד חנה וזיהום חוצה גבולות, זיהום כרוני נובע מזרימת ביוב מטול-כרם (אגני חמצון שאינם פעילים מזה שנים). בנוסף, מפעל "זוגלובק" מזרים שפכים המכילים נוצות וחלקי עופות הסותמים את מערכות השאיבה.

- **השקעה והתקדמות:** הושקעו כ-3 מיליון ש"ח בצינור חדש להגדלת הספיקות. היעד המבצעי הוא הקמת תחנת שאיבה חדשה ומגוב נחלים, במטרה לייבש את הפלג כליל.

מחנה קבלן (כביש 444)

הוועדה הביעה ביקורת חריפה על המשך השימוש בבורות ספיגה במחנה הקבלן, הסמוך לבאר מים פעילה. באזור בו מפלס מי התהום גבוה במיוחד, קיים חשש ממשי לזיהום מקורות השתייה. תמ"ל 1113 (כפר יונה)

סטטוס קו הביוב העובר בשטחי המועצה (משקי בארותיים) מחייב מיגון מחמיר. בוצעה הסטה של הצינור מתוואי המקור כדי למנוע חדירה לרדיוס המגן של באר המים המקומית. ביקורת תקציבית

רן פרחי (מנכ"ל רשות הניקוז) הדגיש כי הפרויקטים אינם מתוקצבים על ידי גורמים ממשלתיים. כל הנטל המימוני נופל על רשות הניקוז והמועצה, עובדה המעכבת פתרונות קבע ומטילה עומס על הקופה המקומית.

האגנים הירוקים (גן יאשיה): ניתור וממצאי איכות

הצגת נתוני השטח האגנים הירוקים בגן יאשיה חשפה את מורכבות הטיפול בשפכי נחל אלכסנדר. המערכת מטפלת בנפח של כ-10,000 מ"ק ליום.

- **ניהול ושקיפות:** חברת "אר פלייס" (הדס דותן ייצגה את החברה) מפעילה מערכת ניהול מרחוק המבוססת על "דשבורד אקולוגי" לשיתוף נתונים עם מקבלי החלטות והציבור.

מדדי יעילות:

- הושגה הפחתה מרשימה של כ-50% בחומר אורגני תלוי (TSS).
- נרשמה ירידה משמעותית במדדי צריכת חמצן (BOD) ב-66% COD, ב-57%.

אתגרים טכנולוגיים:

- נרשמה עלייה של כ-20% בזרחן מסיס – תופעה המיוחסת למעבר ממערכת מחומצנת למערכת עם הגבלת חמצן, הגורמת לשחרור זרחן זמין חזרה למים. הפחתת הניטרוגן מוגבלת בלבד.
- בניטור תרופות זוהו 37 חומרים פעילים) כגון, Atenolol כאשר הפחתה הממוצעת של עקבות התרופות עומדת על 1.8% בלבד.

מועצה אזורית עמק חפר 4025000 ליד מדרשת רופין

טל' אגף תפעול: 09-8981524 | פקס: 09-9614861 | מוקד *9875 לשירותך

www.hefer.org.il

מחלקת שפ"ע, איכות הסביבה, קיימות ותברואה

ניהול ענף הזית: סיכום עונת העקר 2024

המועצה סיכמה את עונת המסיק תוך יישום "מודל ששת המעגלים" למניעת מפגעים סביבתיים.

- **ביצוע:** נאספו כ-22,000 קוב עקר מבתי הבוד בעמק.
- **מטרה אסטרטגית:** מניעת הזרמות פיראטיות של שפכי בתי בד למערכות השאיבה והביוב, אשר גרמו בעבר לסתימות קשות ונזקים תפעוליים רחבי היקף.

יוזמות לצמצום פסולת במקור (כלים חד-פעמיים)

הפעילות האופרטיבית של רכזת הקיימות מתמקדת בשינוי הרגלי צריכה בקהילה ובמוסדות:

1. **מערכת החינוך:** מעבר לציוד המדיחים ב-12 גנים, נשלחה פנייה רשמית למנהלי בתי הספר (ינואר 2025) ל**מיפוי יוזמות קיימות** כבסיס ליצירת תוכנית אסטרטגית משותפת.
2. **ממשל מקומי:** המשך פעילות "מתחילים בכפית" בבניין המועצה לעידוד שימוש ברב-פעמי, תוך דרישה חוזרת של הוועדה להסדרת תקציב למדיחים במשרדים כצעד של מנהיגות סביבתית.
3. **הדרכה:** שילוב חוגי הסברה מעמיקים של חברת "תמיר" (חוג עומק של 9 מפגשים) להטמעת ערכי קיימות מגיל הגן.

מועצה אזורית עמק חפר 4025000 ליד מדרשת רופין

טל' אגף תפעול: 09-8981524 | פקס: 09-9614861 | מוקד *9875 לשירותך

www.hefer.org.il